

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna Tiskarna“ telefon št. 85.

Kutnogorske epistole.

(Po Havličku priredil za misleče Slovence J. F.)
(Dalje.)

IV.

Vsaka vera — kakor nam kaže zgodovina — se v prvih svojih početkih in posebnosti v časih, ko je še zatirana in preganjana od despotizma in nestrpljivosti, odlikuje v čednostih, v čistem in odkritosrčnem učenju in sploh v vseh takih lastnostih, katere bi morala imeti vsaka prava religija, kot najvažnejši imetek vsakega človeka. Govorim tukaj o religiji v najširšem pomenu besede, ne o kaki določeni cerkvi ali veri, ampak kakor o nekakem naziranju, katero ima vsak človek po stopinji svoje izobraženosti o svojem postanku, dolžnostih in namenih svojih. To, kakor vsaki človek resnično in odkritosrčno o tem misli, to je njegova religija, in iz tega sledi neizogibno, da se k nobeni religiji ne sme in tudi ne more nikdo siliti, ker ni nobene moči na svetu, da bi koga mogla prisiliti h kakemu mišljenju. Kruti despotizem more sicer ne dovolj trdnega človeka prisiliti h kaki formalni izjavi, a nikdar ne, da bi ista izjava harmonizovala z njegovim resničnim notranjim mišljenjem. Mislim, da ne more nikdo zabraniti, da ne bi človek razmišljal in mislil o najvznejših, najvažnejših predmetih tega sveta kakor on hoče, kakor on za dobro spoznava. To je gotovo neovrtna resnica, kateri ne more nikdo oporekati, a ravno tako resnično je, da se mora misel, kakor hitro prestane biti samo misel, kakor hitro se ima uresničiti in postati dejanje, odkriti i drugim ljudem. To velja gotovo tudi o religiji, katera mora kot naziranje o postanku in namenu sveta in dolžnostih človekovih, imeti zelo velik vpliv na početje vsakega človeka, kakor hitro preide iz misli v dejanje; radi tega je verska despotija vedno skušala ukleniti človeka v okove svoje samovoljnosti, da se ne bi moglo v verskem oziru nič oglasiti iz src, glav in ust ljudskih, kar bi utegnulo počasi zrušiti njeno neomejeno gospodstvo.

In tu smo prišli ravno do najtemnejše strani človeštva, da se pri spominu na te pojave mora užalostiti srce vsakega resničnega rodoljuba.

Kakor more človek vse na svetu po svojem značaju obrniti, ali na dobro ali na slabo, tako se tudi zlorablja religija, ta najsvetejši dar božji, na najsrčnejši način k sebičnim in podlim namenom. Nekateri samopašni ljudje so kaj kmalu spoznali, kako silen je verski čut vsakega poštenega človeka, in so sklenili skaliti s svojim strupom ta studenec ljudskega blagostanja in ljudske utehe, in izrabiti ga k utrjenju svoje samovlade, pod katero naj bi vsi drugi ječali v — sužnosti.

V.

Vse to se je zgodilo tudi s krščanstvom. V prvih časih, ko je bilo še preganjanje od posvetne in duhovske oblasti kot nevarna vera, se ni moglo na noben način izrjavati iz ljudskih src. Radi tega so obrnili neprijatelji resnice in prosvete svoje orožje drugače: oni sami so prevzeli to religijo, in pustivši ji samo ime so glavne nauke Kristove prezrli in primetali vsakovrstnih malenkostnih navodil, in izrabljali krščanstvo uprav v iste svrhe, v katere jim je služilo prej poganstvo, namreč k udušenju razuma v ljudstvu. Od te dobe so pre-

ganjali pravo in čisto krščanstvo ravno kakor poprej, le da so ime izpremenili izdajaje sami sebe farizejski za prave prijatelje in častitelje Kristove, četudi so bili v resnici njegovi največji protivniki. Kdor morda s tem še ni prepričan, naj le pazno sledi naslednjim razmotrivanjem.

Gotovo je že marsikteri kristjan razmišljal o smrti Kristovi. Najboljši, najsvetejši mož, največji branilec ljudskih pravic je bil obsojen v takrat najsrčnejšo smrt, v smrt na križu. A zakaj so ga križali? Zato ker je bajé razširjal nevarne nauke, zato ker je bil nevernik, ker se je rogat Bogu, ker je delal med ljudstvi razdor, to je, ker je dražil svoj narod proti vladajočim Rimljanom in duhovskim predstojnikom, ker je hotel bajé med priprostim ljudstvom zasejati sovraštvo proti „očetovski“ od Boga ustanovljeni vladi.

Če premišlja človek to stvar od te strani, tedaj se mu skoraj vsili prepričanje, da bi bil Kristus v naših časih ravno tako obsojen kakor za časov Poncija Pilata. Kako naj si to razlagamo, da so dandanes nekteri ljudje ravno takega mišljenja kakor takratni farizeji in da se izdajajo vsejedno za glavne častitelje Jezusove, in da preganjajo še druge v njegovem imenu? Morejo-li oni to učiti, kar je učil Jezus, ki je bil na tako srčnoten način odстранjen od duševnih njihovih pradedov (farizejev)?

Ne vidimo li, kako nadlegujejo ljudi radi takih stvari, radi katerih so se njihovi predniki tako grozovito srdili na Jezusa?

Jezus je učil, da dobri pastir dá življenje za svoje ovčice, toda ti, kateri se izdajajo za njegove naslednike, bi raje hoteli, da bi ovčice dajale svoje življenje za nje. Z raznopisanimi talari in prečudnimi čepicami hočejo nadomestiti vse ono, kar je Jezus želel od svojih naslednikov. Posvetili so križ v glavnem z namenom, da bi ljudstvo pozabilo oziroma niti ne mislilo na to, zakaj je prav za prav umrl Jezus tako srčotne smrti. Če bi bil priganjal k slepi poslušnosti k višim duhovnom, k cerkveni plači in taki svobodi cerkve, kakoršno imamo sedaj, k latinski liturgiji, k celibatu itd. itd. gotovo ne bi bil umrl na križu. (Dalje prih.)

V Ljubljani, 15. februarja Spravne konference.

Pri razpravi o volilni reformi za češki dež. zbor se je gledé varstva minoritetnega zastopa v veleposestvu in glede razdelitve mandatov v mestnih in deželnih občinah doseglo principialno sporazumljenje. Tudi glede drugih točk ni bilo bistvenega razločka v mnenju Čehov in Nemcev. Glede narodnih kurij in njihove veto-pravice pa se edinstvo še ni dognalo. Nemci zahtevajo, da se ustanovi za vsahodnje Češko posebna trgovska zbornica, in da se zajamci zastop manjšin v praški, plzenski in budějovíški trgovski zbornici. Ta odsek, ki se bavi z volilno reformo, ima danes zopet sejo. V češkem odseku za šole minoritet se je sklenilo, da treba dobiti še več informacij, in da je sedanji šolski zakon v marsičem prestrog. Prihodnja seja češkega odseka bode v petek. Na tej seji pride na vrsto tudi vprašanje glede jezika pri drž. oblastvih.

Čehi bodo zopet obstruirali?

V čeških listih je citati, da se začne zasedanje državnega zbora 22. t. m. z na-

daljevanjem česke obstrukcije. „Narodni Listy“ pravijo, da v parlamentu ne sme biti tako dolgo miru, da dobe Čehi za odpravljene jezikovne naredbe zadoščenje. Državnega zbora ni treba, saj je v veljavi še § 14, pač pa naj se skličejo dež. zbori, to edino pribežališče konstitucionalizma. Tudi „Lidove Novine“ izjavljajo, da najde novo državnozbornsko zasedanje češke poslance zopet v obstrukciji, v kateri ostanejo, dokler ne dobé za prizadeto krivico popolnega zadoščenja. „Narodni Listy“ mislijo, da se tudi nekatere desničarske stranke ne bodo upale glasovati proti vojaški predlogi, kajti nekatere oblike takoj kurja polt, če se le domislijo, da bi se mogel najti poslanec, ki bi glasoval proti vojaškim novim stroškom.

Vojna v Južni Afriki.

General Buller je svoj beg ob Tugeli proti jugu pospešil, a Jo:bert ga preganja ter se pripravlja, da se polasti Pietermaritzburga. V Durbanu vlada zategadelj velika panika. Angleški listi so pripravljeni na padec Ladysmitha. V Natalu stoje razmere za Angleže čim najslabše. A tudi v Kaplandiji so dosegli Buri sijajne uspehe. Pregnali so Angleže izpred Rensburga in izpred Coleskopa ter jih vrgli nazaj. Predno se je to zgodilo, so imeli Buri z Angleži več bojov, v katerih so bili Angleži vedno tepeni. A tudi Roberts ni dobre volje ob Modderriwerju. Laž je namreč, da ima 25—35.000 mož, a resnica, da se mu bliža velika armada Burov iz Oranje države. Kimberley mora pasti vsak čas. Poleg tega se širi vstaja med Afrikanderji bolj in bolj. Roberts se bode moral že vkratkem zgrabit z Buri. Na portugalsko ozemlje je pribežalo okoli 2000 Angležev, ki so bili napol nagi in sestradani. Portugalska oblastva so jim orožje pobrala. Doslej se je mislilo, da je tudi teh 2000 Angležev v Ladysmithu pod Whitejem. Poroča se sedaj, da imajo Buri vsega skupaj 220—230 težkih topov in več poljskih topov najboljše konstrukcije. Njihovo topničarstvo je v vsakem oziru boljše od angleškega.

Afêra Gostinčar-Pollanetz pred celjsko poroto.

(Dalje.)

Priča Anton Kolenc,

31 let star iz Ljubna, trgovec v Celju.

Wurmser: Kje stanujete?

Kolenc: Blizu „Krone“, tik mitnice. Videl sem nekoga v kotu pri mitnici v haveloku skritega — pari so hodili gor in dol — čul žvižganje, nato tepež. Gledal sem vse iz „Narodnega doma“ skozi steklo pri vratih. Nekdo je hodil po sredi ceste. Kača sem spoznal takoj. Videl sem prav do mitnice. Takoj ko so Gostinčar in tovariši izginili za mitnico, sem slišal žvižganje.

Wurmser: Ali je kdo na to prišel?

Kolenc: Može in policija.

Wurmser: Kakšen vtisk je napravil na vas tisti mož v haveloku?

Kolenc: Da straži in čaka.

Wurmser: Ali poznate Pollantza?

Kolenc: Da.

Wurmser: Ko so počili strelji, kje ste bili?

Kolenc: Za vratmi, katere sem nato odprl. Nazaj je prišlo mimo 30—40 ljudi.

Dr. Hrašovec: 40 ljudi je prišlo mimo, ali vsi od „Krone“ sem?

Kolenc: Da, vsi. Le nekateri so prišli od strani „Narodnega doma“.

Wurmser: Morda je prišlo teh 40 ljudi iz „Krone“?

Kolenc: Ne. Tam je ob 10. uri vsak večer že prazno.

Dr. Hrašovec: Naj se to natančno zabeleži!

Priča Avgust Zakrajšek,

deček 15 let star, slaščičar v Celju.

Bil je v „Narodnem domu“. Videl je odhajati skozi vrata tri može, katerim so to branili, a rekli so: „Imamo voz.“ Iz kota pri mitnici je gledala temna oseba, se skrivala in se vedno iznova pokazala.

Wurmser: Ali ste videli koga hoditi gor in dol?

Zakrajšek: Ne, a mogoče je.

Wurmser: Poznate li tiste tri može?

Zakrajšek: Kača poznam.

Wurmser: Vi ste torej s Kolencem gledali skozi vrata. Kaj ste videli?

Zakrajšek: Neke osebe so skočile iz kota na Slovence, potem sem videl strel v zrak, nato sem le slišal še dva strele. Nekdo je padel, a so ga dvignili. Po zadnjih streljih so pritekli redarji s sablami v rokah. Neki policaj je celo nekoga preko glave vsekali. Straža je tepla Gostinčarja.

Državni pravdnik Ekl: Redar je nekoga usekal? Kam?

Zakrajšek: Na glavo menda. Videl sem, kako se je v zraku svetila ostrina.

Dr. Keppa: Kdaj je prišel Kač zopet v „Narodni dom“?

Zakrajšek: Ne vem. Slišal sem le klice: „Ključ! za sobo!“ Kač pa je dejal: „Eno sem dobil za uho!“

Priča Pollanetz,

28 let star, bil je potnik, sedaj je samostojen trgovec.

S Scheptzem, ki je prišel prejšnji dan iz Ptuj, sta bila zvečer v gostilni pri „Englu“, tam se mu je zdelo prenemirno, zato je predlagal, naj gresta drugam. Šla sta v gostilno „Wien“ in ostala od 9. ure zvečer do 12. ure. Takrat je spremljal v Celju nedomačega prijatelja, ker se je bal, da bi ga kdo nahrulil. Na poti domov pa sta šla še jedenkrat k „Englu“, potem sta šla mimo „Narodnega doma“ in videla na cesti tri može. — Šla sta drug za drugim za njimi. Nakrat je zagledal Pollanetz v temi tri čepeče može. Nekdo je zavpil nad njim: „Was misst er mich?“ — Pollanetz je odgovoril: „Nichts“, a takoj nato je počil strel. Potem še dva in Pollanetz se je onesvestil.

Wurmser: Ali je bila tema?

Pollanetz: Bolj temno.

Wurmser: Če bi ga pogledali v obraz, ali bi ga spoznali?

Pollanetz: Ne bi ga spoznal. A to bi vedel, ali je Slovenec ali Nemec. (Smeh.) Če bi ga bil prej poznal, bi ga spoznal.

Wurmser: Vi ste bili takrat že sami?

Pollanetz: Scheptetz je odpiral nekako osemnajst korakov zadej vrata svojih hišnih vrat.

Wurmser: Ali ste videli vojaka?

Pollanetz: Ne.

Wurmser: Ali ni nekdo hodil gor in dol?

Pollanetz: Možno.

Wurmser: Srečali niste koga?

Pollanetz: Nikogar.

Wurmser: Kako ste bili oblečeni?

Pollanetz: Imel sem rujav mehak klobuk in letno obleko.

Wurmser: Havelok?

Pollanetz: Ne.

Wurmser: Kdaj ste se zavedli?

Pollanetz: Drugéga dne v bolnišnici.

Wurmser: Zakaj ste spravljali dr. Golitscha s svojo rano v zvezo?

Pollanetz: V zmedenosti sem ga zamenjal.

Wurmser: Gostinčar, kaj pravite na izpoved Pollantza?

Gostinčar: Da ni resnična. Jaz sem se le branil.

Wurmser: Pollanetz, ali ste imeli kaj v roki?

Pollanetz: Dežnik.

Wurmser: Ali ste grozili Gostinčarju?

Pollanetz: Ne. Dvignil sem dežnik šele pred drugim strelom.

Wurmser: Ali je prišlo več ljudi?

Pollanetz: Da, po prvem strelu. Saj je bila cesta polna. Schepetz je bežal nazaj k „Englu“.

Wurmser: Ali ste bili trezni?

Pollanetz: Docela.

Wurmser: Ali ste čuli ljudi hoditi po cesti?

Pollanetz: Ne.

Wurmser: Ali ste šli na ulico namenom prepričati se? To Vas vprašam pod prisego!

Pollanetz: Ne. Potnik sem, v zvezi s Slovenci in tudi oženjen.

Wurmser: Ali ste kaj slišali, da čaka Nemci Slovence?

Pollanetz: Da. Pri „Englu“ sem čul, da stojita dve straži (Posten).

Wurmser: Vi se niste topli? Pod prisego vas prašam to!

Pollanetz: Ne! Nisem se.

Wurmser: Ko so padli prvi strelji, sta bila sama z Gostinčarjem?

Pollanetz: Da. Pozneje šele so došli nekateri.

Wurmser: Koliko časa ste bili v bolnišnici?

Pollanetz: 31 dnij.

Wurmser: In koliko časa v Gradcu na kliniki?

Pollanetz: 11 dnij.

Wurmser poroča, da so eno kroglo Pollantzu izrezali izpod pazduhe, kroglice v čelu pa niso odstranili. Posledica tega so oslabele oči. Pollanetz vidi vedno dve podobni in škili.

Wurmser: Kaj zahtevate odškodnine?

Pollanetz: 5000 kron za bolečine in 10.000 kron za izgubo pri kupčiji in 480 kron za zdravniške stroške, potem še novo obleko in čevlje.

Dr. Hrašovec: Dne 10. avgusta m. l. je izpovedal Pollanetz o 3 čeških turnerjih z revolverji. Dejal je, da je srečal cele tolpe Čehov in Celjanov, ki so kričali. Neki Čeh je šel na strani, Pollanetz je stopil k njemu, pogledal ga ostro v obraz in dvignil dežnik, da bi ga udaril. Čeh pa je revolver dvignil in ustrelil, hoteč ustreliti dr. Golitscha. Pollanetz je zatrjeval takrat odločno, da je bil napadalec Čeh, ne pa Slovenec. Ko so mu predstavili naslednjega dne Gostinčarja, je dejal: „Možno, da je bil ta, a gotovo ne vem, ker je bila tema.“

Wurmser: Takrat ste govorili o celih tolpah, toda danes pravite, da sta bila sama.

Pollanetz: Takrat sem bil zmešan. Še tega nisem vedel, da so padli 3 strelji.

Wurmser: Katera vaša izpoved je torej prava?

Pollanetz: Današnja.

Wurmser: Takrat ste rekli, da je stal dr. Golitsch poleg vas, danes, da ste bili sami.

Pollanetz: Bil sem zmešan, Golitscha ni bilo poleg.

Drugo izpoved je podal Pollanetz dne 9. septembra, en mesec kasneje. Pri tej priliki je dejal, da je bil samo eden napadalec „bolj sključen“. Pri prvi izpovedi je govoril o treh na tleh čepečih možeh. Pri drugi izpovedi je tudi povedal, da je zaklical Gostinčarju: „Weg von mir, oder ich geb' ihnen eine!“ Danes tega ne trdi več.

Wurmser: Koliko jih je torej čepelo? Eden ali 3? Ali ste koga udarili, ali ne?

Pollanetz: Minulo je že 6 mesecev, zato ne vem več natančno, kako je bilo.

Wurmser: Ali se spominjate na svoj razgovor s Scheptzem?

Pollanetz: Ne, menda sva govorila o Čehih.

Wurmser: Ali je bil pred strelom že razpor in ali ste čuli kak klic?

Pollanetz: Ne. Prva moja izpoved ni bila prava. Danes govorim pozitivno resnico.

Wurmser: Kako daleč sta si stala z Gostinčarjem?

Pollanetz: Okoli 2 koraka.

Wurmser: Thalmas in Čewak sta bila baje tudi poleg?

Pollanetz: Morda sta bila.

Drž. pravdnik Ekl: Kateri strel je šel v zrak?

Pollanetz odgovori z vso gotovostjo: 4. in 5., kajti 1., 2. in 3. strel so me zadeli.

Dr. Hrašovec predlaga: Preiskovalni sodnik Langer se naj zaslisi, da izpove, ali je bil Pollanetz pri prvem zaslišavanju pri zavesti ali je bil res ves zmešan. Vspricho vestnosti dr. Langer ni mogoče, da je bil P. res tako zmešan, da je izpovedal bistveno drugače kakor pri drugem in današnjem zaslišavanju.

Drž. pravdnik Ekl meni, da ima zagovornik sicer dober namen, a izbral je slabo sredstvo. Nasprotja v Pollantzevem pričanju naj pojasnijo izvedenci.

Dr. Stepischnegg predlaga: Cvetko Rudolf se naj povabi za pričjo, ker je bil poleg pri napadu.

Dr. Hrašovec: Ako se povabi Cvetko, bom tudi jaz predlagal svoje razbremenilne priče. Sicer pa Cvetko po izjavi Pollantza ni bil poleg.

Dr. Stepischnegg: Tega Pollanetz ni rekel, nego dejal, da je možno, da je bil, le videl ga ni.

Drž. pravdnik Ekl prepušča razsodbo sodnemu dvoru.

Predsednik Wurmser prečita na to izjavo zdravnikov glede telesnih poškodb Pollantza, ki sedaj tako slabo vidi, da ne more pisati dolgo, in da vidi po dvoje.

Zdravnik dr. Keppa poroča obširno, da je desno Pollantzevo oko malone slepo, levo oslabele. Kadar gleda, mora z desnim očesom vedno mižati. Radi tega je bil od vojaštva superarbitriran. Pollanetz je trpel mnogo, da je bil pri prvem zaslišanju čisto zmešan in je vzlic temu, da je hotel govoriti resnico, vendarle zmešal nekatere stvari.

Dr. Hrašovec konstatira, da je bil dr. Golitsch pri tistih izgredih in pri tistem napadu res poleg, saj je prvi pomagal Pollantzu. Priča Pollanetz je govoril čisto, jasno in odločno ter se glede dr. Golitscha ni čisto nič motil. Kakor glede te okoliščine pa je povedal Pollanetz pri prvem izpovedanju tudi glede drugih posameznosti resnico, katero je pri drugem in današnjem izpovedanju zavil in preobrnil.

Zdravnik dr. Jesenko skuša z zagrizenim jecljanjem dokazati, da je mogoče, da je človek vsled udarca tako zmeden, da ne ve, kaj govori ter da zamenja resnico z izmišljotinami. Da je govoril Pollanetz o dr. Golitschu, je razumljivo, ker je bil dr. Golitsch prva oseba, katero je videl, ko se je zavedel. Pri napadu pa Pollanetz dr. Golitscha ni mogel videti, ker je prišel dr. Golitsch na lice šele potem, ko je bil Pollanetz že onesveščen in ni nikogar več spoznal.

Nato je poročal dr. Keppa iznova obširno o Pollantzevih ranah ter z demonstrensko zgornostjo in poetično dokazoval, da je Pollanetz pravi mučenik, nedolžna žrtva surovega napadalca.

Državni pravdnik Ekl vpraša na to: Ali je možno, da je bil Gostinčar tako zmešan, da ni vedel več, kaj dela?

Dr. Keppa: Nikakor ne. Ako bi bil tisti prvi udarec res tako hud, kakor trdi, bi se bil takoj zgrudil, ne pa izvrstno streljal mirno pred se!

Dr. Hrašovec: Ali ni možno, da se je smatral Gostinčar v smrtno nevarnosti ter bil vsled tega tako silno zmeden in razburjen, da ni vedel, kaj dela? Streljal je potem kar mehanično tja v noč.

Dr. Keppa: Ne, to ni mogoče. Revolver treba napenjati in pritiskati petelin, kar se ne vrši tako mehanično.

Dr. Jesenko zmevža isto kar dr. Keppa. Predsednik konstatira, da najdeni dežnik ni bil niti Pollantzev niti Gostinčarjev.

Dr. Hrašovec: A krvav je!

Glede ran Gostinčarjevih trdita zdravnik soglasno, da so bile le lahke in nenevarne, dasi je imel Gostinčar še po svojem 55dnevnom preiskovalnem zaporu krvave, slabo zaceljene obrunke.

Državni pravdnik Ekl vpraša na to dr. Keppa: Priča Kač je dejal, da je bil vsled udarca onesveščen, in da se je zavedel docela šele, ko so ga spravili v „Nar. domu“ v posteljo in mu devali ohladkov. Priča Zakrajšek pa je povedal, da je Kač sam prišel do vrat „Nar. doma“ in dejal: „Eno sem dobil za uho.“ Kaj menite na to?

Dr. Keppa: Da je ena teh dveh prič govorila neresnico.

Dr. Jesenko: Mogoče, da je bil Kač nezavesten, a le za hip.

Predsednik vpraša na to Kača, kako more pojasniti protislovje v svoji izpovedi z besedami Zakrajška.

Kač: Onesvestil sem se in obležal. Da bi bil prišel v „Nar. dom“ in tam kaj govoril, tega se ne spominjam in ne vem.

Priča Marka Schepetz,

30 let star, komi v Celju.

Pripoveduje isto kar Pollanetz. Ko sta šla mimo „Nar. doma“, mu je dejal Pollanetz: „Radoveden sem, kako pridejo ti trije (Gostinčar in tovariši) tule skozi!“ — in šel je naglo za njimi. Schepetz je šel k vratom svojega stanovanja, ki je nasproti „Nar. doma“, in odpiral. Tedaj je začul strel, zbežal nazaj k „Englu“ in pustil ključ v vratih.

Wurmser: Zakaj ste pa bežali?

Schepetz: Bal sem se.

Wurmser: Če so bila vrata skoro odprta, bi bili vendar bežali v hišo, ne pa po cesti!

Schepetz: Ne vem, zakaj sem bežal.

Wurmser: Ali se nista prej nič poslovala?

Schepetz: Ne. Šel sem naravnost domov. Pollanetz je šel pred menoj.

Wurmser: Ali ste pri „Englu“ komu kaj povedali?

Schepetz: Ne, niti besede.

Wurmser: Kako dolgo ste ostali pri „Englu“?

Schepetz: Da je bil izgred končan.

Wurmser: Kaj pa ste ondi videli?

Schepetz: Kako so ljudje drli skupaj.

Wurmser: Čudno, da ste pustili prijatelja samega v nevarnosti! Koliko strelcev ste čuli?

Schepetz: Tri.

Wurmser: Ali ste čuli, da se tepó?

Schepetz: Da, pozneje.

Wurmser: Ali ste imeli havelok?

Schepetz: Ne. Tudi palice ne.

Wurmser: Kdaj ste čuli o nesreči Pollantza?

Schepetz: Že pri „Englu“. Drugi ali tretji dan sem ga obiskal. Spoznal me je.

Wurmser: Kaj sta govorila?

Schepetz: Da si je hotel tiste tri gospode samo ogledati.

Wurmser: Nekdo je dejal, da je bil v tistem kotu pri mitnici nekdo skrit, drug mož pa je hodil gor in dol.

Schepetz: Ne vem tega.

Priča Fr. Korbar,

24 let star, klepar iz Celja.

Wurmser: Zakaj ste odšli od „Engla“?

Korbar: Gledat kakor drugi. Slišal je klice „Abzug!“ Ko je padel prvi strel, je teklo do mitnice. Tam je Zanger ravno ujel v svoje naročje padajočega Pollantza.

Wurmser: Redarji so tekli za Vami?

Korbar: Da, menda dvanajst. Tam pa so bili le Pollanetz, Gostinčar in Zanger.

Wurmser: Ali je bil Gostinčar takrat že ranjen?

Korbar: Menda ne. Samo bled je bil.

Wurmser: Ali je Pollanetz zelo krvavel?

Korbar: Da, prav kakor če se zakolje prešiča.

Wurmser: Ali ste čuli žvižge? — in ali ste videli nastavljene ljudi?

Korbar: Ne.

Wurmser: Opozarjam vas na prisego!

Korbar: Ne.

Dr. Hrašovec: Ali ste videli vojaka?

Korbar: Ne.

Wurmser: Ali je gorela luč?

Korbar: Da.

Wurmser: Torej je bilo svetlo?

Korbar: Ne. Tako je bilo kakor je navadno ponoči.

Wurmser: Ali je bil dr. Golitsch tam?

Korbar: Da. Držal mu je robec pod nogo. Prišel je iz mesta.

Dr. Hrašovec: Dr. Golitsch pa je dejal, da je prišel iz „Krone“.

Wurmser: Ali je Pollanetz govoril?

Korbar: Da, spočetka čisto jasno, pozneje pa je omedlel.

Dr. Stepischnegg: Kako je držal Gostinčar revolver?

Korbar: Naravnost. Meni je šla krogla pod pazduho.

Dr. Stepischnegg: Torej je Gostinčar meril!

Priča Rud. Bolzer,

31 let star iz Trsta, bivši redar, sedaj klepar na Dunaju. Bil je redar v Celovcu, a bil tisti dan pozvan v Celje. Spremljal je posamezne domov. Pri izgredi je izvil revolver Gostinčarju iz pesti, ki je ustrelil še v zrak in v tla. Potem je bila še ena patrona v revolverju.

Dr. Hrašovec: Dve sta v njem!

Wurmser: Kdo je bil še tam?

Bolzer: Nihče, le Pollanetz in Gostinčar.

Wurmser: Ali ni bila tu gnječa? Prisegli ste!

Bolzer: Ne, nihče, ali ... 2 m okoli Gostinčarja pa 20—40 ljudi.

Wurmser: Gostinčar je bil ranjen. Kako je dobil te rane?

Bolzer: Menda so ga topli.

Dr. Hrašovec: Ali je bilo mesto, kjer je stal Gostinčar razsvetljeno?

Bolzer: Da.

Dr. Hrašovec: V predpreiskavi ste pa dejali, da je bilo tema in niste videli, če Gostinčar krvavi.

Wurmser: Ali ste videli vojaka?

Bolzer: Ne.

Priča Iv. Radif,

43 let star, redar v Celovcu. Poklical nas je neki gospod s klicem: „Streljajo!“ tekli smo tja, Bolzer je bil tam prvi, jaz drugi? Wurmser: Ali ste videli koga ranjenega.

Radif: Ne. Tema je bila, zato nisem videl. „Es war ganz finster“.

Wurmser: Gostinčar je bil ranjen. Kdo ga je?

Radif: Topli so ga po poti. Tudi nas je zadel marsikak udarec.

Ekl: Zgrabili ste ga zavrta. Ali ste bili krvavi?

Radif: Ne.

Ekl: Ali je bil že ranjen?

Radif: Mogoče.

Priča Jož. Lehrmann,

20 let, star redar iz Celovca. Zgrabil je Gostinčarja za levo roko in jo zvezal. Bil je tretji redar na mestu čina.

Wurmser: Ali je bil Gostinčar že ranjen?

Lehrmann: Ko smo ga aretirali, še ne. Pozneje so ga topli.

Wurmser: Ali ste potegnili sabljo?

Lehrmann: Ne.

Dr. Hrašovec: Kdaj ste opazili, da krvavi Gostinčar?

Lehrmann: Na Jožefovem trgu.

Priča Tom. Železnikar,

45 let star, voznik v Grižah. Pripeljal je tistega dne v Celje dve gospici in poročnika. Voz so pustili pri „Zamorcu“. Zvečer so se sprehajali ondi mimo moški v gručah. Slišal je tudi, da se je govorilo, da „oni iz Pletrovč že dobé“. Ponoči je slišal z voza žvižganje — prepir — strele — silen hrup in klic: „Ruhig!“ — na to znova hrup.

Wurmser: Vaša pot pelje mimo Pletrovč?

Železnikar: Da.

Priča P. Čewak,

21 let star, steklar, sedaj vojak. V družbi Thalmasa je šel tisto noč proti „Narodnem domu“, pri Karlinovi hiši je slišal: „Was fixieren sie mich? Wer sich mir nähert, den erschiesse ich“. Potem se je streljalo trikrat in Pollanetz je padel.

Wurmser: Ali ste videli Pollanetza še stati?

Čewak: Ne, pritekel sem v hipu, ko je padel. Šel sem k njemu in ga dvignil.

Wurmser: Kaj je Pollanetz govoril?

Čewak: Dejal je: Kaj bo z mojo ženo?!

Wurmser: Ali ste čuli kak tepež in videli koga na tleh ležati?

Čewak: Ne. Gledal sem le Poljanca.

Priča Al. Thalmas,

21 let star, brivec iz Celovca. Je čul klic: „Was fixieren sie mich? Weg!“ itd. Nekaj sekund pozneje je počil strel. Tepeža prej ni bilo. Ljudij se je nabralo več. Golitsch

je odvedel Pollantza s Čewakom in Korbarjem.

Wurmser: Ali je bila tema?

Thalmas: Da. Čewaka sem komaj spoznal.

Priča Rud. Cvetko,

21 let star, natak v Celju. Blizu „Nar. doma“ je tisto noč slišal klic: „Wen sie sich nicht entfernen, schiesse ich!“ Na to krik in strel. Dr. Gollitsch je poslal po dr. Jesenka. Čul je tudi klic: „Mord! Mord!“

Wurmser: Ali je bilo ondi mnogo ljudi?

Cvetko: Ne, pet do šest.

Wurmser: Torej grozeče množice ni bilo?

Cvetko: Ne.

Priča kletar Fr. Koprivec.

Ponoči so šli štirje za njim, češ: „To je Slovenec!“ V drevoredu je bilo mnogo ljudi. Za mitnico vsaj 20 moških. Ker se je bal, je šel na dvorišče „Engla“ in čul klic: „Jetzt kummt aner“. Slišal je na to strele in čul vpitje. Blizu pa ni šel.

Priča Josipina Šaler,

15 let stara iz Šmarja, trafikantinja v Celju. Pollanetz je imel tisti dan zvečer preprič z nekim dunajskim profesorjem, ki je grajal izgrede Nemcev proti Čehom. Ves razburjen ga je vprašal Pollanetz: „Halten sie auch mit jener Partei?“ Nato je dejal profesor: „Bin auch ein Deutscher, meine Frau ist die Witwe des verstorbenen Neckermann“. Nato se je Pollanetz pomiril in profesorja prosil, naj mu ne zameri.

Priča Karol Mörtl,

40 let star, Celjan, slaščičar pripoveduje, da je bil pri „Erzherzogu Johannu“. Domogrede je čul klic: „Weg mit dem Revolver!“ Nato je teklen okoli 15 korakov, ko je padel strel, in potem še 3. Nato so ljudje pritekli in topli Gostinčarja.

Priča Andr. Mihalič,

51 let star, sluga v Celju, pripoveduje, da je 8. avgusta v neki gostilni čul, da bodo Čehi in Slovenci oboroženi, da bodo mirovali, napadeni pa bodo streljali in naredili iz celjskih Nemcev klobasice. Žena pa mu je povedala, da je v prodajalnico Kolencana prišel neki biciklist, ki je dejal, da se celjskim Nemcem ni posrečilo preprečiti izleta Čehov in dostavil: Če Nemci ne bodo mirovali, jih bode nekaj padlo in naredili bomo iz njih golaž!

Priča Franca Mihalič,

50 let stara, soproga sluga v Celju. V prodajalnici pri Vaniču se je nekdo nanjo jezil, ker je zahtevala nemško in dejal, da bodo začeli Slovenci delati iz Nemcev golaž.

Wurmser: Kakšen je bil ta biciklist?

Mihalič: Kakor kak učitelj ali pa komi.

Wurmser: Baje je delal z roko kakor bi streljal.

Mihalič: Da.

Wurmser: Ali je bil Gostinčar?

Mihalič: Ne morem reči. Morda.

Predsednik prečita izjavo Vaničevega komija Pustovrha, da Gostinčar ni bil, morda je bil sluga čitalnice.

Priča Martin Goršek,

tajnik okr. zastopa v Velenju, pripoveduje, da je bilo pri „Englu“ v skupinah ogromno občinstva, ki je kričalo: „Heil!“ Neka ženska s cigareto je dejala odhajajočim moškim: „Menda ne greste spat, predno ne pretepete Bindišerjev!“

Priča Kristina Divjak,

24 let stara, komptuaristinja v Litiji, ne ve ničesar.

Priča Ivan Petek,

postajni načelnik v Žalcu, pove, da je večkrat posodil revolver Gostinčarju, ki si je vzel orožje, kadar je hotel.

Wurmser: Kakšen značaj ima Gostinčar?

Petek: Miroljuben in resen. Brez nujne sile bi orožja ne rabil, o tem sem trdno prepričan.

Dr. Hrašovec: Koliko patron je sedaj v revolverju?

Wurmser: (pogleda revolver) 2 polni, 4 prazne.

Ekl: Padlo je pet strelcev, kako je to mogoče?

Wurmser: Ne vem. Vsa poročila govorijo o petih strelcih.

Dr. Hrašovec: Ker so se zaslišale že razne priče, ki niso z dejanjem v nobeni zvezi, predlagam, da se zaslišijo: Ad. Meh, ki bi potrdil, da je malo pred polnočjo hotel iz „Narodnega doma“, a Gostinčar mu je branil in mu vzel celo trobojnico, da bi ne

izzival. Daljni dve priči Vrečko in Zagajšek bi potrdili, da se je res sumljivo patuliral po ulicah. Fr. Topolnik, davčni adjunkt v Šoštanj, bi potrdil, da je Pollanetz grozil, da ubije stotnika Panerta. Iv. Vrečko bi povedal, da je (v kavarni Mercur) Korbar dejal: „Gostinčar mora biti obsojen, kajti dobil je k večjemu šele dva udarca, predno je streljal!“ Pravnik Kukovec, hišni učitelj na Dunaju, je slišal z okna „Narodnega doma“ klice: „Mi smo žalčani, pustite nas v miru!“ nato žvižganje in pretep, končno strele. Reicher je vojak, ki se mora v kratkem vrniti v Žalec.

Ekl o klanja predloge, češ, da zadošča protokol, in da je dokazil itak dovelj.

Sodni dvor je odklonil na to vse zagovornikove predloge.

Ker je priča Reicher odsoten, se prečita njegova izpoved z dne 16. avgusta 1899.

V kotu za mitnico je bilo skritih 8 do 10 ljudi, ki so nas napadli s palicami; Kač je obležal in jaz sem dobil na čelo hud udarec. Tepenje je trajalo že tri minute, ko je Gostinčar zaklical: „Lassen sie uns gehen!“ Ker niso odnehali, je streljal kar v množico. Jaz sem padel na koleno. Po streljanju so tudi Gostinčarja pobili. Prejšnji dan mi je rekel Gostinčar: „Če nas bodo napadali, se bomo branili.“ Gostinčar je miren, moški, resen človek.

Dne 12. septembra 1899 je izpovedal Reicher iznova, da vstraja pri prvi svoji izjavi, da Schepetz ne govori resnice, češ: Hipoma so bili Nemci okoli nas, iz česar sklepam, da so bili že pripravljeni na napad. Maloprou mi je izjavil, da bi bil drugače govoril, če bi bil neodvisen. Če bi bil vse povedal, kar je slišal in videl, bi bilo dokazano, da se je Gostinčar le branil. Širci, županu, pa je dejal, da je Gostinčar nedolžen. Kar je izjavila Franca Mihalič, se ne tiče niti mene niti Gostinčarja.

Vek. Kukovec ponavlja pismeno svojo izjavo.

Fr. Edv. Vošnjak izjavlja pismeno, da je čul, da se bodo Nemci organizirali za prihod Čehov, in na to dejal, da se bodo Slovenci znali braniti.

Glavarstvo in mestni urad naznanjata imena, katerim so se dali po 20. juliju orožni listi.

Hrašovec prosi konstatirati, da je vsaj toliko imen nemških kakor slovenskih. Torej je očitano, da so se Slovenci pripravili na napad, neutemeljeno.

Nato so se stavila porotnikom tale vprašanja:

I. Glavno: Ali je storil Gostinčar ta čin v sovražni nameri?

II. Drugo (dodatno): Ali je storil ta čin v zmedenosti?

III. Ali je pogled Pollantza vsled strela trajno oslavljen?

IV. Ali se je le potrebno branil?

V. Ali je Gostinčar mejo silobrana iz strahu prekoračil?

VI. Ali se je zagrešil proti § 335. kaz. zakona?

To je, ali je kriv prestopka zoper varnost življenja. (Konec prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 15. februarja.

— „Tugomer“ pod policijskim nadzorstvom. Dvajset let je visoka državna policija pustila „Tugomera“ v miru. Letošnji predpust pa jo je spravil na noge. Prepovedala je predstavljati na vse načine ublaženega „Tugomerja“ celo pred povabljenimi gosti, naposled pa se je še v licealni biblioteki prepovedalo, dajati „Tugomera“ brati dijakom. In res ga ne dobi niti srednješolec niti učiteljskičnik.

— „Spoštujte nedelje in praznike“. Tako so nas učili že v šoli in če „Slovenec“ izve, da je kdo v nedeljo ali na praznik le kak žebelj zabil, ga premikasti v svojih predalih tako, da se skoro na sonce ne upa. Kakor v vsem, tako se klerikalci tudi glede spoštovanja nedelj in praznikov sami najmanj drže svojih naukov. Ko je izšla prva številka kmetijsko-trgovsko-obrtno-humoriističnega lista „Narodni gospodar“, paketirali so ga morali uslužbenci naših katoličanov v nedeljo in so ga v nedeljo na pošto prinesli, dasi bi bili to prav lahko opravili tudi v ponedeljek. Da pa se to ne bo klerikalni gospodi preveč zamerilo, moramo povedati, da imajo rečeni uslužbenci ob delavnih toliko dela, da jim res ne preostane časa. Hoditi morajo namreč od hiše do hiše

in prosjati za inserate. To je hudo in težavno in tudi malo hvaležno delo. V posebno stisko pridejo ti siromaki, če se jih vpraša, čemu da prav za prav ta „Narodni gospodar“ izhaja. Tako vprašanje spravi katoliškega agenta v največjo zadrego. Jeden izmed njih odgovarja, da zato, da se kmet-sko ljudstvo poučuje in dostavlja s ponosom kakega španskega hidalga, da je ta list krvavo potreben, ker kmetijska družba nič ne stori za pouk ljudstva. Ko bi svojih bližnjih ne ljubili tako kakor sami sebe, bi rekli: Čitajte „Narodnega gospodarja“ in čitajte „Kmetovalca“ in videli boste, kateri teh dveh listov ljudstvo poučuje. Toda naše človekoljubje nam to brani, kajti bojimo se, da kdo še oboli od smeha, ako prečita dozdaj izdane številke „Narodnega gospodarja“, se posebno zadnjo. Če pa želi kdo na rafiniran način svoje gospodarstvo na nič spraviti, tisti naj se pa le ravna po naukih „Narodnega gospodarja“.

— Žalovanje horjulskih svedercev.

Svoj čas je dr. Šusteršič pisal svedercem v Idrijo, ki so hoteli na vsak način napraviti gostilno, naj se obrnejo na ministristvo, češ, da jim to že ustreže. Od tedaj so tudi horjulski svederci upali, da dobe že vendar zaželjeno gostilniško koncesijo. In ker je društvo le ni moglo dobiti, domenili so se z nekim Čeponom, da je ta zanje prosil. Svedrški občinski odbor ga je seveda toplo priporočal in svedrci so že delali račune, kako izvrstne kupčije bodo delali s petjotom, kadar se odpre konsumska oštarija. Toda usoda jim ni bila mila. Kakor čujemo iz „Trgovskega in obrtnega društva“, je Čeponova prošnja odbita v vseh instancah. Odbilo jo je glavarstvo, odbila dež. vlada in naposled jo je odbilo tudi ministristvo. Vsled tega je med horjulskimi svederci zavlada velika žalost, posebno ker so bili zmage tako gotovi, da so že dlje časa popivali na medvedovo kožo.

— „Slovenec“ je včeraj priobčil notico, v kateri pravi, da smo mi morali preklicati, kar smo svoj čas pisali o Brglezovi obsodbi. „Slovenec“ se je s to svojo notico grdo blamiral. Mi smo svoj čas poročali, da je bil Brglez obsojen radi rabe stare vage. Ker ga je sedaj deželno sodišče oprostilo, smo to povsem prostovoljno zabeležili. Silil nas ni nihče in nas tudi ne more. Objavili smo oproščanje Brgleza, ker nečemo nikomur vedoma krivice delati. „Slovenec“ seveda tega ne razume. Temu duhovniškemu listu za častikrajo ne gre v glavo, da bi kdo političnemu nasprotniku bil pravičen in bi spoštoval njegovo osebno čast. Zato je mislil, da smo bili prisiljeni tisto notico objaviti, a se je vrezal. Sodil nas je po sebi in s tem razkril, kako nizkotno in nedostojno je njegovo mišljenje.

— Slovanska vzajemnost. Akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju priredi dne 7. marca Prešernovo slavnost. Povabilo je na to slavnost vsa slovanska akademična društva in mej njimi tudi poljsko akademično društvo „Ognisko“. To je pa povabilo zavrnilo z nemškim dopisom, v katerem pravi: „Mi nismo Slovani in Vas prosimo, da nas v prihodnje s takimi stvarmi v miru pustite.“

— Izpred celjskega porotnega sodišča. Včeraj sta stala pred celjskimi porotniki odgovorni urednik „Domovine“ g. Ante Beg in vodja tiskarne, g. Spindler vsled tožbe dr. Jev. Golica in Jesenka. „Domovina“ je bila namreč po „Slov. Narodu“ doslovno ponatisnila neki dopis, ki je popisoval čudne razmere v celjski bolnici. Imenovana doktorja sta se čutila prizadeta in šla sta pogumno — ne nad „Slovenski Narod“ — ampak nad „Domovino“. Izmed porotnikov so bili razun treh sami Nemci. Predsedoval je Reitter, prisednika sta bila svetnik Gregorin in tajnik Erhar, tič. Obtožbo je zastopal dr. Mravlagg, zagovarjal je g. dr. Dečko. Glede vsakega obtoženca je bilo stavljenih po petnajst vprašanj, katera so porotniki glede g. Bega skoro soglasno potrdili, glede g. Spindlerja pa z devetimi proti trem glasom zanikali. Ob šesti uri zvečer se je razglasila obsodba, vsled katere je bil g. Spindler popolnoma oproščen, g. Beg pa krivim spoznan radi pregreškov zoper varnost časti po §§ 28. tisk. zak., 487, 488, 491 in 493 kaz. zak. Z uporabo §§ 493/2, 267 in 260b kaz. zak. se mu je kazen odmerila na tri tedne zapor, poostrenega z 1 postom na teden. Obenem je iz-

reklo sodišče v zmislu določbe § 39. tisk. zak. da mora toženec tekom osmih dni v „Domovini“ prinesiti razsodbo. Zahtevek tožiteljev, da bi se obsodba objavila še v vseh drugih mogočih in nemogočih listih, je sodišče odbilo.

— Slovensko gledališče. Pri drugi slavnostni predstavi „Dramatičnega društva jutri, v petek, dne 16. t. m. poje veliko naslovno vlogo Dali-bora odličan gost, tenorist češkega narodnega gledališča v Pragi g. Bogomil Ptak. Mladi tenorist poje poleg tenorista Florijanskega samo prve junaške partije v narodnem gledališču v Pragi. Ker so s tem gostovanjem vse vloge v najboljših rokah naših prvih opernih močij, Carneri, Noemi, Noll, Pestkowski in tako odličnega gosta tenorista gospoda Ptaka, pričakovati je ta večer na slovenskem odru najodličnejše in najizbornejše operne predstave, kolikor smo jih do sedaj sploh imeli. Predstava je izvenabonnementa. Vstopnice dobivajo se v Češarkovi trafiki.

— Benetke v Ljubljani. Dekoracije za to „Slavčevo“ maskarado so že gotove in so se včeraj in danes postavili posamezni deli na svoja mesta. Imeli smo priliko videti jih in reči moramo, da smo bili vzradoščeni nad lepo izvršitvijo. Društveni član gospod Karol Kramaršič — znani naš slikar — je pokazal pri teh dekoracijah svojo nadarjenost in svoj ukus. Cerkev sv. Marka je dobro izvedena, kakor tudi doževa palača z lepo perspektivo. V primerni daljavi se vidi otok Lido, na katerega se bode lahko prepeljal vsakdo, komur v Benetkah ne bode všeč. Tudi palače ob galerijah napravljajo lep vtisk s svojimi balkoni in verandami. Posebno z verande kavarne „Venezia“ je lep razgled na vrvenje na Markovem trgu. Vse dekoracije pa povzdiguje nad trgom se razpenjajoče jasno nebo, oživiljeno po mnogobrojnih golobih. Dekoracija stropa je bila silno težavna, a posrečila se je. Prepričani smo, da bodo napravile te dekoracije na vsacega obiskovalca najugodnejši vtisk. Mimo zadnjič prijavljenih skupin oglasili so se tudi „Pravi sicilijanski banditi“, naseljeni v Benetkah. Ob polnoči bode sprevod vseh mask in skupin. Kakor običajno zadnja leta, tako tudi letos društvo „Slavec“ ni osebno vabilo. Vstopnice k maskaradi se bodo dobivale v nedeljo ves dan v restavracijskih prostorih v „Narodnem domu“ spodaj na desno. Društvo je tudi oskrbelo, da bodo ta večer cene pijači in jedilom povsem navadne, brez povišanja, kar bode razvidno tudi po lepakih v dvorani.

— Operna pevka gđc. Verhunčeva ostane še nadaljna tri leta v Vratislavi. „Breslauer Zeitung“ naznanja to z besedami: „Posrečilo se je našo ljubljanko ohraniti našemu gledališču še za tri leta“. Kako lepe umetniške uspehe dosega gđc. Verhunčeva, se vidi iz kritik. Tesni prostor nas sili, da se omejimo na natis jedne same. Te dni je gđc. Verhunčeva pela „Aido“. O tem njenem nastopu piše „Breslauer Zeitung“: Gospc. Verhunčeva je brez dvoma umetniški „star“ našega odra. Ona je umetniška individualiteta in tako smo pogrešali, odkar sta odšli Sedlmayrjeva in Rosenova. Gospc. Rosenovo, svojo neposredno prednico, nadkriljuje gospc. Verhunčeva v marsikaterem oziru, zlasti ima mlajši in mirnejši glas ter plemenitejšo vnanost. Njena Aida ni bila podobna iz Hagenbeckove menažerije ubegli divjakinji, kakor je nekaterim predstavljalkam ideal; na tako, kulise podirajočo manero gospc. Verhunčeva ni odkazana. Zakaj iz njenega glasu je čul slušalec razvnamajoči, strasti trepetajoči jezik vročega srca, jezik ljubezni, ki čuti, da je posvečena smrti. Aida je Izoldi v marsičem podobna. Čudovito krasno je gđc. Verhunčeva pela spev ob slovesu in duet v rakvi. Srečno soglasje mej petjem in igro je visoko povzdignilo mlado umetnico nadvsakdanjo teatraličnost. Da ni Aida tu in tam po etijopsko-češkem (!) dialektu izdala, da se piše Vrhunc, v doli bi se pač popolnoma iluziji, ki jo sicer vzbude samo najizvoljenejši pevke, tiste, ki poznajo skrivnost „velike umetnosti“. Sodimo, da je gospc. Vrhunčeva na pravem potu, da se povzpne do te „velike umetnosti“. Tako piše imenovani list. Gotovo bo ta resna in vendar tako topla kritika razveselila vse mnogobrojne čestilce, katere ima gospc. Vrhunčeva v svoji domovini.

Zgradba električne cestne železnice se prične po organih firme Siemens & Halske začetkom meseca marca. Zgrade se najprej glavne proge, na katerih se začne promet še letos.

— **Letošnji glavni nabor** za mesto Ljubljano se bo vršil dne 28. in 29. marca v dvorani „Mestnega doma“.

— **Izpred sodišča.** Tukajšnja trgovka s premogom gospa Ivanka Treo, o kateri smo pred kratkem poročali, da je bila zaradi nereda pri cestni prodaji premoga pred okrajno sodnijo obsojena na 20 gld. globe, bila je te dni na svojo pritožbo od deželnega sodišča popolnoma oproščena, ker se je izkazala njena nekrivda. Oproščen je bil tudi njeni blapec, ki je premog prodajal.

— **„Glasbena Matica“** je dobila vabilo pevskega društva „Slavec“ na maškarni ples dne 18. t. m. Odbor spolnue prijetno dolžnost, da vabi tem potom častite društvene člene, da se te maškarade številno udeležiti blagovolé.

— **„Slovensko trgovsko pevsko društvo“**, naznanja tem potom svojim gospodom pevcem, da se od danes naprej zopet pričnejo redne pevske vaje ob torkih in četrkih ob navadni uri, ter se vsi prosijo, da se teh vaj udeležijo za prihodnji nastop.

— **Orkester kolesarskega društva „Ilirija“** se je znatno pomnožil. Isti igra v soboto zvečer pri veselici „Slovenskega delavskega pevskega društva „Zvon“ pri Virantur. Ker sta društvo in orkester v vsakem oziru podpore vredna, nadejati se je ta večer obile udeležbe, zlasti pa tudi zato, ker sodelujeta tudi oba pri drugih narodnih veselicah.

— **„Krajne skupina Ljubljana državne društva avstrijskih pošt in brzojavnih uslužbencev“** priredi dne 22. svečana 1900 na starem strelišču s sodelovanjem vojaške godbe c. in kr. pešpolka št. 27. plesno veselico. Vstopnina 2 kroni, vsaka druga dama 1 krono. Čisti dohodek namenjen je podpornemu zakladu tukajšnje skupine. Začetek ob 8. uri zvečer. Maskam vstop ni dovoljen.

— **Zdržena strokovna društva v Ljubljani** priredi v nedeljo, dne 18. februarja t. l., v kazinskem steklenem salonu delavski ples s sodelovanjem sl. vojaške godbe c. in kr. pešpolka št. 27, kralj Belgicev. Začetek ob polu 8. uri zvečer. Vstopnina 80 vin. za osebo, členi strokovnih društev 60 vin.

— **Pevskega društva „Lira“ v Kamniku** sijajni koncert bo v nedeljo dne 18. februarja 1900. Iz prijaznosti sodeluje salonski orkester kamniški. Na vsoporedu so: 1. Verdi: Overture k operi „Nabuko“. 2. I. pl. Zajc: „Večer na Savi“, moški zbor. 3. Viktor Parma: „Bela Ljubljana“, valček. 4. Anton Hajdrih: „V tih noči“, četvero-spev. 5. * * „Česke narodne pesmi“, potpouri. 6. Ferdo Juvanec: „Pastir“, moški zbor s tenor in bariton samospovom. 7. H. Volarič: „Nos“, šaljivi moški zbor. 8. R. Eilenberg: „Vožnja na sanah v Petrogradu“, polka. 9. Ples. Pri plesu svira kamniška mestna godba. Koncert se vrši v prostorih „Narodne čitalnice“. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za ude 40 vin., za neude 80 vin. Vstop dovoljen je le vabljenim.

— **Bralno društvo na Bledu** priredi v nedeljo, dne 18. februarja 1900. leta v dvorani blejskega doma veselico. Vspored: 1. Ant. Nedved: Pozdrav, moški zbor. 2. Blodek: Kvartet iz opere „V vodnjaku“, gđč. F. Vovkova, M. Moosova, g. Fr. Rus in g. J. Pianeki in duet, pojo g. Fr. Rus, g. J. Pianeki. 3. Fr. Gerbič: Pomladni klic, dvoglasni ženski zbor. 4. Kam. Mašek: Pri zibel, moški zbor. 5. P. H. Sattner: Za dom med bojni grom, moški zbor. 6. A. Nedved: Venec slovanskih narodnih pesmi, mešan zbor s spremljevanjem glasovira. 7. „Blaznica v prvem nadstropju“. Začetek ob 7. uri zvečer. Cene: I. in II. vrsta sedežev 70 kr., III. do IX. vrsta sedežev 50 kr., stojišča 20 kr.

— **Slovensko bralno društvo v Trzinu** priredi v soboto, 17. t. m., pred-pustno veselico s plesom v raznih prostorih g. A. Perneta. Vstopnina udom 60 vin., neudom 1 K. Ena dama prosta.

— **Na Prevojah žele,** da bi g. Kraje župni upravitelj na Brdu, kmalu premeščen bil zaradi neolikane vedenja proti svojim ovčicam. On je zgrešil svoj poklic kot dušni pastir, bil bi pa izvrsten faktotum v kaki gostilni, da bi pijance izganjal.

Književnost.

— **Etbin Kristan: „Žarki in snežinke.“** III. zvezek. Lastna založba. Tiskala „Narodna tiskarna“ v Ljubljani. Pod skupnim naslovom „Excelsior“ so v tem zvezku tele pesmi: Navzgor. — Pesem sužnjev. — Vstajenje. — Krist in Satan. — Moj zakon. — Solnčna dežela. — V maju. — Moč. Zvezek stane 20 vin., po pošti 4 vin. več. Naročiti je te poezije pri pisatelju v Trstu ali pa pri L. Schwentnerju, knjigotržcu v Ljubljani.

— **„Slavjanska Lira“,** tamburaški glasbeni list izdaja H. Vogrič v Trstu. V jako bogati in zares lični obliki je izšla prva številka tega tamburaškim društvom namenjenega strokovnega lista, ki obsega 3 skladbe v partituri: 1. „Na zdar“, koračnica, H. Vogrič; 2. „Silvestrova noč“, idila, H. V. Julijev; 3. „Bogomilovo slovo“, odlomek iz spevoigre „Jamska Ivanka“, H. Vogrič. Na 16 straneh velike oblike, je toraj bogata in različna vsebina, ki bo dobrodošla vsem tamburaškim zborom. Litografičen tisk je jako čeden in razločen, ter ima vsaka točka lepo izdelano začetno vinjeto, zavitek pa je izdelan v barvotisku. Letna naročnina znaša 15 K, za pol leta 8 K, ki naj se pošilja uredništvu in upravnistvu v Trstu, Via Cologna 2. I. n. Druga številka izide te dni. Slovenski in hrvatski tamburaši naj pridno segajo po listu, ki jim bo na čast in o katerem prilično spregovorimo še kaj več.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 15. februarja. „Wiener Zeitung“ prijavlja cesarski patent, s katerim se sklicuje dolenceavstrijski deželni zborna dan 20. t. m. Deželni zbor se je sklical v namen, da premeni volilni red za mesto Dunaj. Prvi načrt, ki ga je odobril deželni zbor, ni dobil sankcije, a vlada zahteva samo nekatere nebištvene premembe. Krščanski socialisti so sklenili z vlado glede tega načrta kompromis, in prvi uspeh tega je, da je sklican deželni zbor na izredno zasedanje. Liberalni in socialno-demokratski listi prijemajo vlado radi tega jako ostro.

Dunaj 15. februarja. „Wiener Zeitung“ prijavlja imenovanje grofa Karla Zierotina moravskim namestnikom.

Budimpešta 15. februarja. Kalay se je pred kratkim mudil tukaj in se dogovarjal z raznimi parlamentarci in tudi s Kossuthom glede velike kolonijalnopolitične akcije naše države. Namen teh razgovorov je bil, da bi se doseglo soglasno votiranje za znatno pomnožitev mornarice potrebnih kreditov.

Beligrad 15. februarja. Ruski poslanik je pri turški vladi storil korake, da dovoli tistim Armencem, ki so lani zbežali na Rusko, povratek v Turčijo.

Bruselj 15. februarja. Oranjski poslanik se je izjavil, da so vse govore o nesporazumljenih mej južnoafriškima republikama neosnovane. Miru ne skleneta drugače, kakor da prizna Angleška popolno neodvisnost Transvaala in Oranje države, in če jima odstopi poleg vseh severnih pokrajin tudi najvažnejši pristan v Natalu.

London 15. februarja. General French, ki po sodbi listov pri Rensburgu ni bil premagan, nego se je prostovoljno umaknil, da se združi z maršalom Robertsom, je dospel do Modder-Riverja. Po daljšem boju si je napravil pot čez to reko, jo prekoračil in vrgel Bure iz treh njihovih taborišč.

London 15. februarja. Maršal Roberts naznanja, da je začel svojo akcijo. Njegova armada je že prekoračila Red-River. Listi bahato oznanjajo, da je uspeh Robertsovih operacij zagotovljen.

Darila.

Za prepotrebni pokojninski zaklad za one-mogle igralce slovenskega gledališča, kot kulturni zavod prve vrste za naše ukazalno ljudstvo, daruje deželni blagajnik Dragutin Žagar 10 kron z geslom: „Iz malega zraste veliko“. — Vivant sequentes!

Pojasnilo.

„Slov. Narod“ je dne 8. t. m. št. 31 prinesel članek o „sumljivi smrti Stefana Debelaka v Dvorakivasi“ — ter navedel, da se je valed mojega, Antona Gogola, zatrdila, sodnijsko raztelesenje umrlega odredilo. Ker pa to dejstvo vzbuja med občinstvom sumenice proti meni, pripominjam, da jaz o tem nikomur nisem naznanjeval, niti po vasi povprašujoči orožnik do me prišel ni. Resnica je ta, da sem jaz pred sosedovo hišo sesedlega, skoraj nazaga mrtvega v hišo njegovega očeta odnesel, ter da je govorico, o sumljivi smrti rajnega, katera se je širila po vasi, ena rodbinska oseba umrlega naznanila g. župniku in potem se je potrebno ukrenilo. Ako pa koga v tej zadevi kaj zanima, naj se potruži do mene, ki mu zamorem nadalje razmotrivati.

Velesposlovanjem
Anton Gogola.
Dvorskavas, dne 12. februarja 1900

Dež. gledališče v Ljubljani.
Štev. 63. Dr. pr. 1001.

V petek, dne 16. februarja 1900.

II. slavnostna, jubilejska, 1001. predstava „Dramatičnega društva“.

Kot gost nastopi tenorist **B. Ptak**, član češkega narodnega gledališča v Pragi.

DALIBOR.

Velika narodna opera v 3 dejanjih. Besede Wenziga, poslovenil J. Finžgar. Glasbo zložil Bedřih Smetana. Kapelnik g. Hilarij Benisek. Vprizoril režiser g. Josip Noll.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7¹⁵ uri. — Konec po 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. peh. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava v nedeljo, 18. februarja 1900. Popoldanska ljudska, jubilejska predstava: „Jamska Ivanka“, „Županova Mica“ in Parmova opera „Ksenija“. Začetek ob 7¹⁵ uri.

V torek, dne 20. februarja 1900: III. slavnostna, jubilejska predstava „Dramatičnega društva: „Hamlet“. Gosp. Ign. Borštnik iz Zagreba kot gost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m. Srednji zračni tlak 736,0 mm.

Februar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
14	9. zvečer	724,3	4,7	brezveter.	del. jasno	
15	7. zjutraj	730,4	1,1	sl. jvzh.	megla	21,4 mm
	2. popol.	732,6	8,6	sl. jug	jasno	

Srednja včerašnja temperatura 5,7°, normale: —0,3°.

Dunajska borza
dne 15. februarja 1900.

Skupni državni dolg v notah	99 K	95 h
Skupni državni dolg v srebru	99	95
Avstrijska zlata renta	99	20
Avstrijska kronska renta 4%	99	40
Ogrska zlata renta 4%	98	85
Ogrska kronska renta 4%	94	25
Avstro-ogrsko bančne delnice	126	50
Kreditne delnice	236	20
London vista	242	30
Nemški drž. bankovci za 100 mark	115	15
20 mark	23	62
20 frankov	19	26
Italijanski bankovci	89	75
C. kr. cekini	11	38

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je Vsemogočemu dopadlo, preblago mater, oziroma sestro, taščo in staro mater, gospo

Marijo Trojanšek
roj. Prešern
posestnico in gostilničarko

danes, 14. t. m., zjutraj ob 5. uri, po kratki, mučni bolezn, prevideno s svetotajstvi za umirajoče, v starosti 66 let k Sebi v boljše življenje poklicati.

Pogreb bode v petek, 16. t. m., ob 7. uri zjutraj.

Nepozabno ranjko priporočamo v blag spomin in molitev. (329)

Mengeš, dne 14. svečana 1900.

Marija Merčun, c. kr. orož. stražm. soproga, **Franja Trojanšek**, hčeri, — **Ivan Merčun**, c. kr. orož. stražm., zet. — **Jera Vovk** roj. **Prešern**, sestra. — **Minica** in **Ivan**, vnuka.

„Popevčice milemu narodu.“

Več iztisov I. in II. zvezka teh poezij je dobiti na prodaj pri gospodu
Kat. Guštinu v Metliki.
(330)

Cos. kr. avstrijsko državno železnica.

Izvod iz voznega reda
veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga čez Trbiž.** Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzenj, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 46 m. zjutraj osonni vlak v Dunaju via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopoldne osonni vlak v Dunaju via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenc, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lince, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak v Dunaju, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak v Dunaju, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Lince. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v **Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. iz **Kamnika.** Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (4)

Gumi-galoše
popravljajo se
v Križevniških ulicah št. 9
prilčno. (315—2)

Mladenič
vojaščine prost, zmožen slovenskega, italijanskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, in ki zna tudi nekoliko francoščine, išče primerne službe v kaki pisarni.
Za pojasnila in ponudbe obrniti se je na upravnistvo „Slov. Naroda“. (326—2)

Krepko (313—2)

deklico in učenca
z dobrimi šolskimi spričevali vsprejme v uk trgovina mešanega blaga na deželi.
Kje? pove upravnistvo „Slov. Nar.“

Firm. 35. Einz. II. 53,2.

Bekanntmachung.
Vom k. k. Landes als Handelsgerichte in Laibach wurde bei der Gesellschaftsfirmas „Johann Perdan“ die Eintragung:
1.) des erfolgten Austrittes des offenen Gesellschafters Herrn Johann Perdan und
2.) des Fortbestandes der Handelsgesellschaft mit den verbleibenden Gesellschaftern Ernst und Josef Perdan vollzogen.
K. k. Landesgericht Laibach.
Abth. III. am 5 Februar 1900. (291)
(Razglas. C. kr. deželno kot trg. sodišče v Ljubljani je pri družabni tvrdki „Johann Perdan“, 1) vknjižilo izstop javnega družabnika g. Ivana Perdana, 2) vpisalo dejstvo, da trgovska družba se nadalje obstoji z ostalima družabnikoma Ernestom in Josefom Perdantom. — C. kr. dež. sodišče v Ljubljani, odd. III. dne 5. februarja 1900.

Vabilo
na 5. redni občni zbor
posojilnice v Brežicah
registrovane zadruge z neomejeno zavezo
kateri se bode vršil
v nedeljo, dne 18. svečana 1900, popoldan ob 4. uri
v dvorani Narodnega doma (lastna hiša).

Dnevni red:
1. Poročilo načelnistva.
2. Poročilo nadzornistva in odobrenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
Uljudno vabimo tudi zavedne domoljube k zborovanju.

Načelnstvo. (280—2)

Lastnina in tisk „Narodne Tiskarne“.